

«УХВАЛЕНО»
рішенням педради ЦД БХТТ
протокол №
від 16 вересня 2019 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор
ЦД БХТТ

О. Арутюнян

ПРОГРАМА
роботи гуртка
«Лідер»

*Програма складена на основі Програм МОН України
з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку.
Лист МОН України №1/11-4657 від 08.04.2016 р.*

Керівник гуртка: Ткаченко Є.О.

Мета роботи гуртка: формування громадянських компетенцій та соціалізації молоді у процесі реалізації діяльності учнівського самоврядування, що розвиває навички стратегічного планування, проектного менеджменту, ефективної комунікації, гнучкості та ефективної взаємодії з громадою, представниками влади, бізнесу, ЗМІ.

м. Кропивницький
2019 рік

Навчальна програма для позашкільної освіти

соціально-реабілітаційного напрямку

«Лідер»

(Обласна рада учнівського самоврядування професійно-технічних навчальних закладів)

1 рік навчання

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сучасному етапі розвитку України постає завдання виховання відповідальних громадян, які люблять свою країну, прагнуть сприяти її розвитку і є достатньо компетентними для цього. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема створення умов для соціальної самореалізації особистості, розвитку лідерських якостей старшокласників.

Актуальність програми «Лідер» обумовлена необхідністю забезпечення у навчальному закладі виховного процесу, який ґрунтується на демократичних засадах, принципах особистісно орієнтованої взаємодії, загальнолюдських та національних цінностях, має на меті виховання інтелектуальної, компетентної особистості, свідомого громадянина для відродження незалежної України, створення нових політичних, соціально- економічних відносин у державі, що певним чином залежить від активної життєвої позиції кожної людини (дитини, підлітка, юнака, дорослого), яка готова до участі в демократичному управлінні суспільством, є дійсним творцем, лідером свого життя.

Навчальна програма «Лідер» (Обласна рада учнівського самоврядування професійно-технічних навчальних закладів) спрямована на вихованців віком від 15 до 19 років.

Зміст програми пов'язаний із такою освітньою галуззю, як «Суспільствознавство».

Мета програми – створення умов для соціального розвитку, самореалізації особистості у соціальному житті, розвиток лідерських якостей вихованців.

Основні завдання:

- створення умов для засвоєння учнями знань із теорії лідерства, особливостей організації учнівського самоврядування, діяльності парламенту дітей та юнацтва;
- виявлення та розвиток потенційних можливостей кожної дитини, формування лідерських якостей, створення умов для самореалізації особистості;
- виховання свідомих громадян України, які люблять свою країну, прагнуть сприяти її розвитку і є достатньо компетентними для цього;
- виховання в дітях таких якостей, як ініціативність, самостійність, уміння вести за собою, сміливість, доброзичливість, креативність, цілеспрямованість, відповідальність;
- формування соціальної активності учнів, залучення їх, використовуючи різноманітні форми громадського об'єднання, до практичної реалізації лідерського потенціалу.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання:

1- й рік – початковий рівень – 180 год. на рік; 4,5 год. на тиждень;

В основу програми покладено положення компетентісного та діяльнісного підходів; у змісті програми використано матеріали Програми творчого об'єднання «Основи учнівського самоврядування» (Програми для творчих об'єднань позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів. Соціально-реабілітаційний напрям. – Суми : ТОВ Вид-во «АНТЕЙ», 2005).

Програма першого року навчання передбачає здобуття учнями загальних знань про сутність, завдання, особливості організації учнівського самоврядування, а також набуття досвіду участі у акціях, форумах, флешмобах, підготовці та реалізації соціальних проектів тощо.

Форми і методи навчання: дискусії і дебати, мозковий штурм, аналіз ситуацій, аналіз документальних джерел, соціально-психологічний тренінг, проектування, захист творчих завдань, учнівська конференція, конкурси, акції, презентації, флешмоби, форуми тощо. Доцільними є екскурсії, творчі зустрічі, ділові ігри і т. п.

Методи контролю за отриманими результатами: учнівська конференція, презентація соціальних проектів, конкурси (проектів, «Лідер року» та ін.).

Перший рік навчання, початковий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Загалом	Теоретичні заняття	Практичні заняття
1	Вступ	4,5	2	2,5
2	Я – громадянин України. Активна життєва позиція громадянина. Відповідальність лідера	9	4,5	4,5
3	Учнівське самоврядування: сутність, завдання, організація. Історія розвитку учнівського самоврядування	18	8	10
4	Міжнародний досвід дитячого самоврядування	4,5	2	2,5
5	Психологія лідерства	18	8	10
6	Стратегії успіху лідерів. Участь дітей і молоді у процесі прийняття рішень	18	8	10
7	Система та механізм роботи комісій	13,5	6	7,5

8	Планування роботи органів самоврядування. Організація, підготовка та проведення сесій	13,5	6	7,5
9	Основи проектної роботи. Реалізація соціального проекту	18	8	10
10	Соціально- психологічний тренінг «Як досягти успіху»	9	4	5
11	Інформаційне забезпечення органів учнівського самоврядування	18	8	10
12	Організація та проведення акцій, форумів, флешмобів тощо. Участь у зборах лідерів учнівського самоврядування	30,5	13	17,5
13	Підсумок	5,5	-	5,5
Разом:		180	77,5	102,5

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (4,5 год.)

Теоретична частина. Вступна бесіда. Мета та зміст роботи гуртка. Знайомство з учнями.

Принципи спільної діяльності. Техніка безпеки під час проведення занять.

Практична частина. Тренінгові вправи на знайомство.

2. Я – громадянин України. Активна життєва позиція громадянина. Відповідальність лідера (9 год.)

Теоретична частина. Сутність понять: громадянин, громадянство, громадянське суспільство, громадянська позиція. Відповідальність лідера.

Сучасні завдання щодо розвитку громадянського суспільства в Україні.

Практична частина. Бесіда «Україна – вільна та соборна держава». Дискусія.

3. Учніське самоврядування: сутність, завдання, організація. Історія розвитку учнівського самоврядування (18 год.)

Теоретична частина. Дитячі організації України. Історія розвитку учнівського самоврядування.

Учніське самоврядування в навчальному закладі: сутність, завдання і організація. Функції учнівського самоврядування.

Документи учнівського самоврядування (статут, положення про вибори). Розподіл обов'язків у органах учнівського самоврядування. Зміст діяльності самоврядування. Напрями роботи комісій. Планування роботи органів самоврядування. Вибори. Медіа-центр у навчальному закладі.

Практична частина. Вибори до Парламенту дітей та юнацтва. Розподіл обов'язків, планування роботи органів учнівського самоврядування. Створення власного іміджу.

4. Міжнародний досвід дитячого самоврядування (4,5 год.)

Теоретична частина. Головні тенденції дитячого самоврядування в демократичних країнах. Досвід дитячого самоврядування в Західній та Східній Європі, США. Моделі шкільного самоврядування. Учнівські об'єднання та їх адміністративні органи.

Практична частина. Тренінгові вправи, тестування, анкетування (щодо виявлення лідерських якостей). Диспути, дискусії.

5. Психологія лідерства (18 год.)

Теоретична частина. Поняття «лідерство», його походження. Теорії лідерства. Вміння спілкуватися як характеристика лідера. Психологічний клімат колективу. Психологія розвитку колективу.

Практична частина. Психологічні тести, тренінгові вправи, ігри. День самоврядування. Психологічне спілкування лідера в незвичайних ситуаціях.

6. Стратегії успіху лідерів. Участь дітей і молоді у процесі прийняття рішень (18 год.)

Теоретична частина. Стратегії успіху лідерів. Управління часом та особиста ефективність. Визначення цілей та пріоритетів. Проектний менеджмент. Лідерство та цінності. Ділова мова, етикет спілкування.

Участь дітей і молоді у процесі прийняття рішень. Професійне самовизначення молоді. Соціально-економічний розвиток країни, актуальні професії, особливості здобуття вищої освіти.

Практична частина. Психологічна діагностика, психологічні ігри. Диспути, дискусії з питань участі дітей та молоді у громадському житті.

7. Система та механізм роботи комісій Парламенту дітей та юнацтва (13,5 год.)

Теоретична частина. Функції та завдання комісій. Програми та плани роботи. Документація. Напрями роботи комісій Парламенту дітей та юнацтва (захисту прав дитини, екології, національно-патріотичного виховання, спорту і здорового способу життя, роботи волонтерських загонів, співпраці з соціальними партнерами, проектної діяльності тощо).

Практична частина. Розподіл доручень та організація роботи комісій Парламенту дітей та юнацтва за напрямками.

8. Планування роботи органів самоврядування. Організація, підготовка та проведення сесій (13,5 год.)

Теоретична частина. Планування роботи органів самоврядування. Методика проведення сесій Парламенту дітей та юнацтва. Документація (програми, плани проведення пленарних засідань, засідань комісій, проект рішення сесій).

Практична частина. Колективна розробка планів роботи Парламенту дітей.

9. Основи проектної роботи. Реалізація соціального проекту (18 год.)

Теоретична частина. Основи соціального проектування. Особливості соціального проекту. Структура проекту. Технологія соціального проектування.

Бачення власного майбутнього. Бачення майбутнього України. Бачення всесвітнього майбуття. Що я можу змінити? Що МИ можемо змінити? Співпраця з молодіжними організаціями України та світу.

Практична частина. Диспути, дискусії. Робота над організацією та реалізацією соціального проекту.

10. Соціально-психологічний тренінг «Як досягти успіху» (9 год.)

Теоретична частина. Постановка мети – запорука успіху. Позитивне мислення. Налагодження контактів.

Співпраця з соціальними партнерами. Відповідальність лідера.

Практична частина. Соціально-психологічний тренінг.

Диспути, дискусії.

11. Інформаційне забезпечення органів учнівського самоврядування (18 год.)

Теоретична частина. Основи інформаційного забезпечення органів учнівського самоврядування. Особливості, етичні аспекти та безпека роботи з інтернет-ресурсами.

Практична частина. Створення інформаційного центру. Підготовка матеріалів для представлення роботи в інтернет-ресурсах, соціальних мережах.

12. Організація та проведення акцій, форумів, флешмобів тощо. Участь у зборах лідерів учнівського самоврядування (30,5 год.)

Теоретична частина. Методика підготовки та проведення заходу. Колективне планування заходів. Особливості та основні вимоги до організації та проведення акцій, форумів, флешмобів, інших заходів.

Підготовка публічного виступу.

Практична частина. Організація, підготовка та проведення акцій, форумів, флешмобів тощо. Участь у зборах лідерів учнівського самоврядування.

13. Підсумок (5,5 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків роботи гуртка.
Учнівська конференція. Нагородження кращих гуртківців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- сутність, завдання та особливості організації учнівського самоврядування;
- історію, українські особливості та міжнародний досвід розвитку дитячого самоврядування;

- основи психології лідерства;
- систему та механізм роботи комісій Парламенту дітей та юнацтва;
- планування роботи органів самоврядування;
- основи проектної роботи, особливості організації соціального проекту;
- основи інформаційного забезпечення органів учнівського самоврядування.

Вихованці мають вміти:

- брати участь в організації та плануванні роботи органів учнівського самоврядування;
- брати участь в організації та проведенні конкурсів, форумів, флешмобів, акцій та інших заходів;
- брати участь у організації та реалізації соціального проекту;
- підготувати матеріали для представлення роботи органів учнівського самоврядування в інтернет-ресурсах, соціальних мережах.

Вихованці мають набути досвіду:

- участі в організації та плануванні роботи органів учнівського самоврядування;
- участі в організації та проведенні конкурсів, форумів, флешмобів, акцій та інших заходів;
- організації та реалізації соціального проекту;
- виступу на учнівській конференції;
- висвітлення роботи органів учнівського самоврядування в інтернет-ресурсах, соціальних мережах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпалько О. В. Соціальне проектування : навч. посіб. / О. В. Безпалько. – К. : Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2010. – 128 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.: іл.
3. Бех І. Д. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді [Електронний ресурс] / І. Д. Бех, К. І. Чорна. – Режим доступу: [http://www.ipv.org.ua/data/28.01.15/Programa%20patriotychnog o%20vuxovannya.pdf](http://www.ipv.org.ua/data/28.01.15/Programa%20patriotychnog%20vuxovannya.pdf)
4. Ващенко Л. М. Шкільне самоврядування або відновлення традицій співробітництва / Ващенко Л. М., Жебровський Б. М. // Педагогіка толерантності. – 1999. – № 3.
5. Козачук З. І. Навчальна програма з позашкільної освіти соціально-реабілітаційного напрямку “Пізнай себе” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/navchalni-programi/sotsialno-reabilitatsiyniy-napryam/>
6. Литовченко О. В. Навчальна програма з позашкільної освіти соціально-реабілітаційного напрямку “Точка зору” [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://www.imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-](http://www.imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/navchalni-programi/sotsialno-reabilitatsiyniy-napryam/)

robota/navchalni-programi/sotsialno-reabilitatsiyniy-napryam/

7. Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» [Електронний ресурс]

Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/4068->

8. Програма творчого об'єднання «Основи учнівського самоврядування» // Програми для творчих об'єднань позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів. Соціально-реабілітаційний напрям. – Суми : ТОВ Вид-во «АНТЕЙ», 2005. – С. 71-83.

9. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта і виховання: теоретико-дидактичний аспект : монографія. Книга 1. – Миколаїв : Видавництво МДУ ім. В. О. Сухомлинського, 2010. – 379 с.

10. Чебікін О. Я. Психологічні особливості формування основ професійного іміджу : монографія / Чебікін О. Я., Ковальова О. О. – Одеса, 2009. – 223 с.

Керівник гуртка: Ткаченко С.О.

Мета роботи гуртка: формування громадянських компетенцій та соціальної мови у процесі реалізації діяльності учнівського самоврядування, що розвиває навички стратегічного планування, проєктивного мислення, ефективної комунікації, стійкості та ефективної взаємодії з громадсько-представницькою владою. Бізнесу, 194.

Косаченко
2019 рік